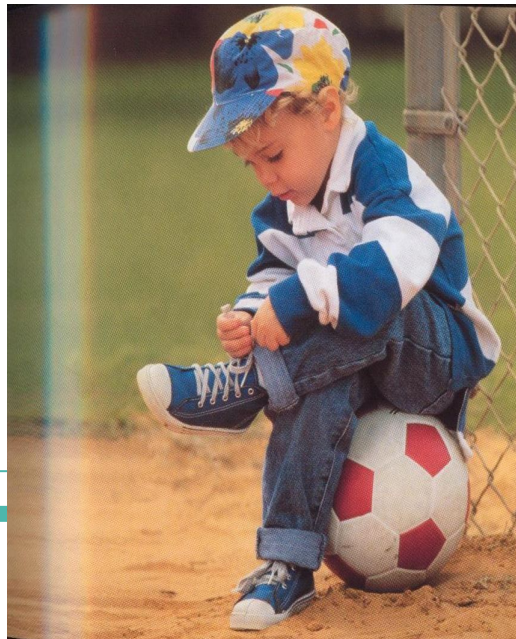

3. GAIA:

BIGARREN HAURTZAROA

**Enara Goikoetxea, Danel Bouzo, Uxue Ostra, Nerea Domeño,
Manex Otegi, Asier Lasa eta Aroa Saez de Egilaz**

3. GAIA: HIZKUNTZAREN GARAPENA

- Hizkuntzaren garapena giza bizitzako prozesu bat da.
- Haurren hizkuntzaren garapena sinpletasunetik konplexutasunera igarotzen da.
- Jaio berriak hizkuntzarik gabe hasten dira.
- Lau hilabeterekin ezpainak irakurtzeko eta hizketaldiaren hotsak bereizteko gai dira

HIZKUNTZAREN GARAPENA 2-6

Etapan honetan:

- Adimen gaitasunak garatzen joaten dira.
- Haurra elkarrizketetan aditzak erabiltzen hasten da.
- Hizkuntza ikasteko erritmoa eta ikasitakoa aurreratzen da.

Hitz berriak ikastea

- Lehenengo hitzak Testuingurua

Adb: Eskolan daudela zenbakiak esateko gai izango da, aldiz, etxean ez. Hau da, testuingurua aldatu egin delako.

- Gero, esanahia orokortzeko zailtasunak:

- *Esanahiaren murrizpena*: hitza erabili mota berdineko objektu batzuekin soilik. “arkatza, boligrafoa”
- *Esanahiaren hedapena*: hitza erabili ezaugarri antzekodun objetuekin, baina berez, mota edo “kategoria” desberdinekoak direnak. “ boligrafoa eta labana”

- Kategoria semantikoaren garapena

Garapen morfologiko eta sintaktikoa

2-3 urte

- Lehenengo esaldi osoak
- Artikuluak, izenorde pertsonalak, posesiboak eta erakusleak erabili: ni, nire, hau...
- Preposizio eta adizlagun gehiago: -tik, -rekin,-rentzat, -ra, gabe, han, orain...
- Galderazko eta ezezko esaldiak.

Garapen morfologiko eta sintaktikoa

2-3 urte

- Gizakien irudiak marrazteko gai da.
- Objektuen forma eta propietateak bereizten hasten da.
- Gorputzaren atalak seinalatu eta ezagutzen ditu.
- Abesti eta errimetan hitzak sartzen ditu.
- Sekuentzia numerikoak egiteko gai da.
- “Handia” eta “Txikia” bereizten ditu

Garapen morfologiko eta sintaktikoa

3 - 4,5 urte

- Aditzak, izenordeak eta aditzen denborak oso ondo erabili
- Atzizki handigarri eta txikigarriak
- Adizlagun eta preposizio gehiago
- Menpeko esaldiak
- Letren formak gogoratzen ditu.
- Sekuentzia numeriko bat buruz esateko gai da (Adib.:1,2,3).

Garapen morfologiko eta sintaktikoa

3 - 4,5 urte

- Bere izen-abizenak esaten ditu.
- Abestiak abesteko gai da.
- Koloreak bereizten hasten dira.
 - Adb: kolore bat seinalatzeko eskatzen zaionean
- Azalpenetan interesa agertzen hasten da, gauzen zergatia eta nola funtzionatzen duten.
- Duela gutxi gertatutako gauzak kontatzen ditu
- 1000 hitz erabiltzeko gai da.

Garapen morfologiko eta sintaktikoa

4.5 - 9 urte

- Esaldi pasiboak eta beste esaldi konplexu batzuk ulertu
- Narrazioak garatzeko oinarriko ezagutzak
- Letrak erreproduzitzen ikasten du
- Kontzeptuak ulertu dituela adierazten du.
- Marrazkietan zer marraztu duen esateko gai da.

Garapen pragmatikoa

- Hizkuntza ondo erabiltzeko ingurune eta entzuleei moldatu beharko dira.
 - Umeei sentimenduak adierazten, galderak egiten, informazioa ematen, erantzuten... ikasi behar dute
- Hizkuntzaren funtzioa intelektualak: konparaketa, narrazioa, azalpena eta arrazonatzea
- Hizkuntza *komunikatzeko baliabide* da eta oinarrizko gaitasunak 2-4 urte artean garatzen dira:
 - Telefonoz elkarrizketa bat jarraitzea
 - Inguruko aldagaien arabera, hizkuntza moldatzea
- Hizkuntza *portaera erregulatzeko baliabide* da

Bilingüismo, beneficioso para los niños

(Bartzelonako Unibertsitatea, 2007)

Bartzelonako Unibertsitatean eginiko ikerketa baten arabera, ikusi dute bi hizkuntza menperatzen dituzten umeeek errendimendu hobea dutela hizkuntza beharrezkoa ez de lanetan hizkuntza bat menperatzen dutenak baino.

Bi hizkuntza jakiterako unean, lan gehiago egin behar dute bietatik zein erabili pentsatzeko unean eta orduan ondorengo lanetan kontzentrazio maila altuagoa izaten dute.

Horregatik, onuragarria da txikitatik lehen-hizkuntza ez den beste hizkuntza bat ikastea.

KAHOOT

<https://create.kahoot.it/share/hizkuntza-garapena/0270b0ad-0e5c-4e71-b0b1-d130c504fafd>